ישנו בכלל מלקות ארבעים דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר [א]חייבי כריתות ישנו בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה ב"ד של מעלה מוחלין להן חייבי מיתות ב"ד אינו בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין להן [ב]ר' יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות מ"ט דר' ישמעאל דכתיב [1]אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת וכתיב [2]והפלא ה' את מכותך [ג]הפלאה זו איני יודע מה היא כשהוא אומר [3]והפילו השופט והכהו לפניו הוי אומר הפלאה זו מלקות היא וכתיב אם לא תשמור לעשות את כל וגו' אי הכי חייבי עשה נמי אם לא תשמור כתיב וכדרבי אבין א"ר אילעי [ד]דאמר רבי אבין א"ר אילעי כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה אי הכי לאו שאין בו מעשה נמי [1]לעשות כתיב לאו שניתק לעשה נמי דומיא [ה]דלאו דחסימה השתא דאתית להכי כולהו נמי דומיא דלאו דחסימה ור"ע מאי טעמא [3]כדי רשעתו [ו]משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות ור' ישמעאל הני מילי מיתה וממון או מלקות וממון אבל מיתה ומלקות מיתה אריכתא היא ולרבי עקיבא אי הכי חייבי כריתות נמי מאי אמרת שאם עשו תשובה השתא מיהת לא עבדי אמר רבי אבהו (א) בפירוש ריבתה תורה חייבי כריתות למלקות דגמר [4]לעיני [5]מלעיניך מתקיף לה ר' אבא בר ממל אי הכי חייבי מיתות ב"ד נמי נגמרם [6]מעיני מלעיניך דנין לעיני מלעיניך ואין דנין מעיני מלעיניך ומאי נפקא מיניה והא [ז]תנא דבי ר' ישמעאל [7]ושב הכהן [8]ובא הכהן זו היא שיבה וזו היא ביאה ועוד לגמור מעיני מלעיני דהא גמור לעיני מלעיניך קבלה מיניה רבי שמואל בר רב יצחק כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר [ח]רבא אמר אתרו ביה לקטלא כ"ע לא פליגי דאין לוקה ומת כי פליגי דאתרו ביה למלקות [ט]רבי ישמעאל סבר לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור"ע סבר [י]לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו ור"ע אי הכי חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת כרת הוא א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרבא [כ]חייבי כריתות לא צריכי התראה[ל] שהרי פסח ומילה [מ]ענש אף על פי שלא הזהיר ודלמא אזהרה לקרבן [נ]דהא פסח ומילה דלית בהו אזהרה [ה]לא מייתי קרבן [ס]התם לאו היינו טעמא אלא משום [ע]דאיתקש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף כל שב ואל תעשה לאפוקי הני דקום עשה רבינא אמר לעולם כדאמרינן

ישנו בכלל מלקות ארבעים. השתא סלקא (ב) דעתך שאם התרו בו מיתה ומלקות לוקה ומת: **שאם עשו תשובה כו.** לא גרסי' לה בדרבי ישמעאל: **רבי עקיבא אומר חייבי כריתות.** אם התרו בהם מלקות ישנן בכלל מלקות ולוקין ואין כאן משום חייבי שתי רשעיות שאתה עונשו מלקות עם הכרת ולמה אינן שתי רשעיות לפי שיכול לפטור עצמו מעונש הכרת על ידי תשובה מב"ד של מעלה אבל חייבי מיתות אינן בכלל מלקות שיש כאן שתי פורעניות מלקות ומיתה ומשלקה סופו ליהרג שאפי' יעשה תשובה אין ב"ד שלמטה מוחלין לו את המיתה: **רבי יצחק אומר.** אף חייבי כריתות שהתרו בהן למלקות אינן בכלל מלקות לפי שכל חייבי כריתות של עריות בכלל היו דכתיב (ויקרא יח) כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות וגו': **למה יצאת כרת באחותו.** לעצמה דכתיב (ל)בקדושים תהיו ואיש (מ)(כי) יקח את אחותו וגו': **לדונו בכרת.** לכך שנה בכרת שלהן לומר שאין כאן עונש אלא כרת לבדו: **לאו שאין בו מעשה נמי.** אלמה אמרינן בכמה דוכתי לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו: **דומיא דלאו דחסימה.** שהוא כתוב אצל פרשת מלקות (נ): **ורבי עקיבא.** כיון דאמר אי אתה מחייבו משום שתי רשעיות חייבי כריתות נמי לא ילקו דהא שתי רשעיות ניהו שעדיין עונש הכרת עליו: **מאי אמרת.** לשנויי הך קושיא: **שאם עשה תשובה.** הטעם שנתן למעלה שהוא יכול לפטור את עצמו מן הכרת ע"י תשובה השתא מיהא עדיין לא שב ואתה מלקהו בעוד עונש הכרת עליו: **לעיני.** ונכרתו לעיני בני עמם וכתיב במלקות ונקלה אחיך לעיניך: **נגמר מעיני.** דכתיב בעבודת כוכבים אם מעיני העדה נעשתה לשגגה: **זו היא שיבה כו'.** למידין זה מזה גזירה שוה מה שיבה חולץ וקוצה וטח אף ביאה חולץ וקוצה וטח (ס): **ועוד נגמר מעיני.** למיתות ב"ד מלעיני דכריתות מה כריתות לוקה דהא גמרת לעיני מלעיניך אף מיתות ב"ד ילקה: **קיבלה מיניה רבי שמואל.** לתשובה זו מרבי אבא בר ממל ושני עלה ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר ב"ד הוזהרו שהם לא יחייבוהו שתי רשעיות כגון ממון ומלקות או מיתה ומלקות או מיתה וממון אבל כרת לא ע"י ב"ד הוא. ויש לפרש קיבלה מיניה רבי שמואל מרבי אבהו תירוץ זה על אתקפתא דר' אבא בר ממל: **דאתרו ביה למלקות.** לאודויי: **לאזהרת מיתת ב"ד.** לאזהרת דבר שמחייבין עליו מיתת ב"ד: **אין לוקין עליו.** כשהתרו בו מלקות בלא מיתה לפי שלא ניתן לאו זה לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין שהרי הוצרך להזהירו שאם לא כן לא היה יכול לחייבו מיתה: **פסח ומילה.** אין בהן לא תעשה וענש (ג) להם כרת: **לקרבן.** שאם יעשה שוגג יביא קרבן: **פסח ומילה.** אין קרבן בשוגג שלהן כדאמרינן בכריתות בפ"ק (דף ג.) הפסח והמילה מצות עשה כלומר אינן בכלל שאר כריתות למנותן עם שאר כריתות שנמנו שם כולם לומר שאם עשאום כולם בהעלם אחד חייב קרבנות כמספר הכריתות: **התם לאו היינו טעמא.** מה שאין מביאין קרבן על פסח ומילה אין הטעם בשביל שאין בהם אזהרה אלא בשביל שהם מצות עשה דהוקשה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודת כוכבים שנאמר בפרשת שלח לך אנשים אצל קרבן עבודת כוכבים תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה כאן הוקשו כל עבירות שבתורה בשגגתן לעבודת כוכבים לענין קרבן מה עבודת כוכבים כרת שלו על דבר שהוא שב ולא תעשה כן והוא עמד ועשאו אף כל שב ואל תעשה אבל כרת של עמוד ועשה והוא ישב ולא עשה אין בו קרבן ופסח ומילה עמוד ועשה הוא אבל חייבי כריתות כגון אשר יעשה מכל (ע)אלה ונכרתו (ויקרא יח) לשון שב ואל תעשה הוא ואפילו לא נאמרה בו אזהרת לאו היה קרבן בא עליו:

כדאמרינן

רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו. פי' בקונטרס בכלל כל העריות דכתיב ונכרתו (כל) הנפשות ולמה יצא כרת באחותו דכתיב ואיש אשר יקח את אחותו וקשה דהיה לו לומר דאחותו בכלל כל העריות היתה לכן נראה לפרש דחייבי כריתות בכלל מלקות (ד) הן דהא גמרינן דבכלל לאו איכא מלקות מן והיה אם בן הכות הרשע ולמה יצאת כרת באחותו שהרי אחותו כתובה היתה עם העריות באחרי מות ונכרתו הנפשות אלא לכך יצאת בקדושים לדונו בכרת ולא במלקות כלומר אין חייבי כריתות לוקין:

רבי יצחק אומר חייבי כריתות כו'. וקשה (ה) לרבי יצחק לאו דכל כריתות למה לי דהא אסיקנא דקרבן לא בעי אזהרה ושמא יש לומר דנכתבו לעונש יתירא מידי דהוה אלאו שבכללות ולאו הניתק לעשה:

ורבי עקיבא מאי טעמא. נהי (ו) דאם חייבי מיתות אם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין לו (ז) ומה בכך וליעבד ליה תרתי:

ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר. וטעמא דרבי עקיבא משום כדי רשעתו ולפי זה בחייבי מיתות דלא התרו בו למיתה דליכא מיתה והתרו בו למלקות דהשתא ליכא אלא רשעה דמלקות לקי וקשה דבעלמא (שבת קנד.) (פ)פריך גבי לאו דמחמר לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד הוא ואין לוקין עליו ואף כי ליכא התם רשעה דמיתה וי"ל דהתם היינו כרבא דמוקי למילתיה דרבי עקיבא בהתרו בו למלקות ואפילו הכי לא לקי דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו (צ):

מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף כו'. לאפוקי הני דהוי קום ועשה וקשה לה"כ (ח) מה אמר פרק בתרא דעירובין (דף צו.) לר"ע דאמר כי כתיב ושמרת את החוקה לפסח ואי איתא לר' אבין דאמר השמר לא תעשה הוא הא דתנן (כריתות דף ג.) פסח אין לו קרבן מפני שהוא קום ועשה ואם איתא קום ולא תעשה הוא ומאי פריך הא מ"מ אינה דומיא דעבודת כוכבים דהוי שב ואל תעשה וזה מה שתעשה וי"ל דמכל מקום קשה

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הל"א ופי"א מהל' איסורי ביאה הל"ו סמג לאוין קה:

י ב מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הלכה ב:

יא ג מיי' פי"א מהל' איסורי ביאה הל"א והל"ג:

ד [מיי' פ"ה מהל' קרבן פסח הל"ב ופ"א מהל' מילה הל"ח]:

יב ה מיי' פ"א מהלכות שגגות הלכה ב סמג עשין רי"ג:

◆

מוסף רש"י

חייבי כריתות בכלל היו. כל חייבי כריתות של עריות היו בכלל ונכרתו הנפשות העושות וגו' שכתוב בפרשת עריות. **ולמה יצאת כרת באחותו.** דכתיב בקדושים תהיו ואיש כי יקח את אחותו וגו', **לדונו בכרת ולא במלקות.** אם התרו בהן, ולפ"ע דנדה נמי נכתבה באותה פרשה, לדבר שנתחדש בה נכתבה, לטהרתה (מגילה ז:). **זו היא שיבה זו היא ביאה.** כלומר ילפינן גזרה שוה משיבה לביאה כמו דהוו תרוייהו שיבה או תרוייהו ביאה (נדה כב: וראה רש"י עירובין נא. בארוכה). **לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד.** שלא יעשה כן שמחייב עליו מיתת ב"ד (עירובין יז: ב"ק עד:). **אין לוקין עליו.** דמיתת ב"ד הוא ענשו של לאו (ב"ק שם) אפילו לא התרו בו למיתה והתרו בו למלקות, דהשתא לא מיקטיל, אפילו הכי לא לקי, דלאזהרת מיתה ניתן ולא למלקות (עירובין שם. וכעי"ז סנהדרין פו:). **מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה.** וחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, כדכתיב לעיל מיניה גבי כל שגגה לחטאת, **אף כל שב ואל תעשה.** שזדונו כרת ושגגתו חטאת (כריתות ג.).

◆

רבינו חננאל

כל חייבין שבתורה שיש בהן לאו ישנן בכלל מלקות ארבעים חוץ מלאו שאין בו מעשה ולאו שניתק לעשה דבעינן לאו דומיא דלא תחסום שור בדישו וסמיך ליה קרא לחייבי מלקות וקסבר מלקות ומיתה מיתה אריכתא היא ואינה שתי רשעיות כגון ממון ומלקות. ובא ר' אבהו ופירש טעמא דר' עקיבא ואמר בפירוש ריבתה תורה חייבי כריתות למלקות דגמר לה ג"ש לעיני מלעיניך. בחייבי מלקיות כתיב ונקלה אחיך לעיניך ובחייבי כריתות כתיב ונכרתו לעיני בני עמם מה לעיניך דכתיב התם מלקות אף לעיני דכתיב בחייבי כריתות מלקות ואקשינן ליגמר נמי ג"ש מעיני דכתי' באשת איש שוגגה דהיא חייבי מיתות ב"ד ונעלם מעיני אישה מלעיניך דמלקות ויהיו חייבי מיתות ב"ד במלקות:

ודחי' ואסיקנא כתיב כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. ברשעה המסורה בב"ד כגון מיתה ומלקות הכתוב מדבר אבל חייבי כריתות (שהיא) [היא] רשעה המסורה בידי שמים: רבא אמר בחייבי מיתות ב"ד בדאתרו ביה למלקות ולא התרו ביה למיתה פליגי ר' ישמעאל סבר לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור' עקיבא סבר אין לוקין עליו. ואקשינן לר' עקיבא חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת כרת הוא. ודחו משמיה דרבא חייבי כריתות לאו בני אזהרה נינהו שהרי פסח ומילה ענש אע"פ שלא הזהיר: (א) ודלמא פסח ומילה משום דלא מייתי קרבן הוא דלא כתיבא בהו אזהרה דהא לא אתיא אזהרה אלא לחייב השוגג בקרבן. ודחי' לאו משום האי טעמא לא מייתי קרבן בפסח ומילה אלא משום דאיתקש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ולא תעשה ועושה בשגגה (מי' חייב) (מיחייב) קרבן למעוטי פסח ומילה דקום עשה נינהו רבינא אמר (רבי)

א) אולי צ"ל ודלמא אזהרה לקרבן דפסח ומילה כו' לא כתיבא בהו אזהרה וה"ק י"ל דלא אתיא אזהרה כו':

מסורת הש"ס

א) [לקמן כג: מגילה ז: כתובות לג: כריתות כג.], ב) [שבת קלא: ע"ש תמורה ג:], ג) שבועות ד. לו. סוטה ה. עירובין נו. זבחים קו. ע"ש מנחות לו: לט: ע"ז נא.], ד) [פסחים מא: לקמן טו.], ה) כתובות לג. [לעיל ד: וש"נ], ו) עירובין נא. חולין פה. יבמות יז: נדה כב: יומא ב: נזיר ה: הוריות ח: מנחות ד. מה: בכורות לג., ז) שבועות ד., ח) [שבת קנד. עירובין יז: ב"ק עד: סנהד' פו: שבועות שם], ט) [בר"ח: אזהרה], י) כריתות ג., כ) [שם שבת סט. קנג: קנד:], ל) [ויקרא כ], מ) [צ"ל אשר], נ) [דברים כה], ס) [תוי"ט מ"ע פרשה ז], ע) [צ"ל התועבות האלה], פ) [צ"ל אמרן], צ) [ועמ"ש תוס' ב"ק עד: ד"ה הוה ליה כו' וע"ע תוס' שבת קנד. ד"ה בלאו],

◆

תורה אור השלם

1. אם לא תשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את יי אלהיך: דברים כח נח
2. והפלא יי את מכתך ואת מכות זרעך מכות גדלות ונאמנות וחלים רעים ונאמנים: דברים כח נט
3. והיה אם בן הכות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר: דברים כה ב
4. ואיש אשר יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו חסד הוא ונכרתו לעיני בני עמם ערות אחתו גלה עונו ישא: ויקרא כ יז
5. ארבעים יכנו לא יסיף פן יסיף להכתו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: דברים כה ג
6. והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח ליי ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטת: במדבר טו כד
7. ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירת הבית: ויקרא יד לט
8. ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא: ויקרא יד מד

◆

גליון הש"ס

גמ' רבא אמר אתרו ביה לקטלא. עי' ברש"י ורמב"ן סוף מסכתין: שם ר"י סבר לאו שניתן. עי' סנהדרין דף ט ע"א: שם חייבי כריתות ל"צ התראה. עי' יבמות דף נה ע"א ברש"י ד"ה לכרת נתנה: שם התם לאו ה"ט. עי' ב"ק דף קה ע"ב תוספות ד"ה מאי. שבועות דף יח ע"ב תד"ה ל"ת. זבחים דף קו ע"א תד"ה אזהרה:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' בפירוש ריבתה תורה חייבי כריתות למלקות. נ"ב והא דקאמר ר"ע שאם עשו תשובה כו' הכי קאמר מ"ט דחייבה תורה טפי בכרת מבחייבי מיתות ב"ד שאם עשו וכו' אך קשה הניחא לפירוש ולשון שבפרש"י דר' אבהו לא בא לקושיית [ר"א בר ממל] דהך ג"ש לא גמיר אבל לפי' שני קשה דה"ל דמכדי רשעתו נפקא לן לא אצטריך ג"ש מלעיניך ומלשון רש"י משמע דר' אבהו תירץ כן על אתקפתא דר"א בר ממל ולעולם איהו גופיה נראה דעיקר טעמיה מכדי רשעתו אלא [לאודויי] דהך כדי רשעתו לא איירי אלא ברשעה המסורה לב"ד לאודויה גמר מלעיניך דהך ג"ש איתא אלא גלוי מילתא משום שהקשה ליה ר"א בר ממל ליגמר מעיני מלעיני דאף חייבי מיתות ב"ד לוקה ומת ומשני כדי רשעתו וכו' ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר דגו"ש גלי לן דלא דיבר הכתוב אלא דחייבי מיתות לא לקי וק"ל: (ב) רש"י ד"ה ישנו וכו' השתא סלקא אדעתיה שאם. נ"ב כלומר מדקאמר מחייבין דחייבי כרת ולא תנא מיתות ב"ד כר"ע דלא פסיקא ליה לומר באתרו ביה מודה ר' ישמעאל דאינו לוקה ומת: (ג) שם ד"ה פסח וכו' וענש עליהם כרת: (ד) תוס' ד"ה ר' יצחק וכו' בכלל מלקות היו דהא: (ה) שם ד"ה ר' יצחק וכו' וקשה דלרבי יצחק כו' דהא אסיקנא: (ו) שם ד"ה ור' עקיבא וכו' נהי דחייבי כל"ל ותיבת דאם נמחק: (ז) בא"ד ומה בכך כל"ל ואות ו' נמחק: (ח) שם ד"ה מה עבודת כוכבים וכו' לה"ב מאי פריך פ' בתרא דעירובין וכו' מה שתעשה הוא וי"ל: